

Vergaderjaar 2012–2013

33 311

Voorstel van wet van het Lid Bontes tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek in verband met het beperken van de duur van partneralimentatie en tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met het desverzocht verstrekken van berekeningen van draagkracht en behoefte in zaken betreffende partneralimentatie

Nr. 8

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 27 mei 2013

Met belangstelling heb ik kennis genomen van de door de verschillende fracties gestelde vragen en naar voren gebrachte punten. Graag ga ik hieronder daarop in. Het is teleurstellend te lezen dat een aantal fracties een negatieve houding heeft ten opzichte van het wetsvoorstel tot het beperken van de duur van de partneralimentatie.

Bij de beantwoording van de vragen is de indeling van het verslag gevolgd. Waar verschillende fracties dezelfde vragen stellen, zijn deze vragen gebundeld beantwoord. Waar vragen over hetzelfde onderwerp op verschillende plekken in het verslag aan de orde komen, worden deze op één, zoveel mogelijk herkenbare, plek in de nota beantwoord.

I ALGEMEEN DEEL

De kern van het initiatiefwetsvoorstel

De leden van de VVD-fractie stellen vast dat de grondslag van partneralimentatie niet wordt gewijzigd. Deze leden vragen de initiatiefnemer toe te lichten waarom er in zijn ogen een verplichting bestaat na het huwelijk, op basis van de weelde in het huwelijk, voor inkomenoverdracht te zorgen. Partneralimentatie is volgens indiener bedoeld om na een echtscheiding een periode te overbruggen naar financiële onafhankelijkheid. Deze overbruggingsperiode is naar de mening van indiener voor ex-partners essentieel om de ex-partner de mogelijkheid te geven om bijvoorbeeld een opleiding te volgen, zonder dat hij of zij al kan voorzien in eigen inkomen. Daarom wordt de grondslag van de partneralimentatie niet gewijzigd. Daarnaast meent indiener dat het niet gewenst is om de grondslag voor alimentatie middels dit initiatiefwetsvoorstel te wijzigen, nu een wijziging van dien aard in combinatie met een verkorting van de huidige alimentatieduur een te ingrijpende verandering zou zijn. Ook meent indiener dat de huidige kritiek op de partneralimentatieregeling zich met name richt op de (te) lange duur van de huidige alimentatiever-

plichting, en niet op het nut en de noodzaak van de partneralimentatie na echtscheiding.

Ook vragen de leden van de VVD-fractie en de D66-fractie of de initiatiefnemer van mening is dat in alle gevallen een termijn van vijf jaar gerechtvaardigd is.

Het initiatiefwetsvoorstel gaat uit van een maximale termijn van vijf jaar. In uitzonderingsgevallen voorziet het initiatiefwetsvoorstel echter in een verlenging van deze termijn. Wat betreft de uitzonderingsgevallen kan onder meer gedacht worden aan de mogelijkheden van de alimentatiegerechtigde, diens leeftijd, gezondheidstoestand, arbeidsverleden en achtergrond om zich in vijf jaar een eigen inkomen te verwerven en de vraag of dat ook kan worden geveerd van de alimentatiegerechtigde.

De leden van de VVD-fractie vragen daarnaast hoe de initiatiefnemer denkt over het overgangsrecht, gelezen de opmerkingen hierover van de Afdeling advisering van de Raad van State.

De opmerkingen van de Raad van State ten aanzien van de overgangsregeling zijn niet overgenomen door de indiener. Een onverkorte eerbiedigende werking zou met zich mee brengen dat nog lange tijd alimentatieverplichtingen blijven bestaan die zijn gebaseerd op een wettelijk stelsel dat niet langer als juist wordt gezien. Daarnaast zouden nog zeer lange tijd twee verschillende alimentatieverplichtingen naast elkaar blijven bestaan, wat zal leiden tot rechtsongelijkheid binnen de samenleving. Indiener stelt zich hierbij de situatie voor dat twee broers gaan scheiden van hun vrouw. De echtscheidingsbeschikking van de ene broer wordt na een 10 jarig huwelijk op 22 december 2013 ingeschreven in het register. De echtscheidingsbeschikking van de andere broer daarentegen op 5 januari 2014, na een 12 jarig huwelijk. Aangenomen dat het initiatiefwetsvoorstel op 1 januari 2014 in werking treedt en er een verplichting bestaat voor beide broers om uit hoofde van echtscheiding partneralimentatie te verschaffen aan de wederpartij, zou dit met zich mee brengen dat de ene broer een twaalfjarige alimentatieverplichting jegens zijn ex-vrouw heeft, terwijl de andere broer (slechts) vijf jaar partneralimentatie behoeft te betalen. Indiener meent dat een dergelijk gevolg onrechtvaardig is tegenover de alimentatieplichtige die twaalf jaar zal moeten betalen.

Voorts vragen deze leden of de initiatiefnemer van mening is dat de huidige berekeningsmethodiek zoals die door de rechterlijke macht is ontwikkeld voldoende duidelijk is en voor de betrokkenen te begrijpen?

De huidige berekeningssystematiek is voor betrokkenen vaak niet duidelijk. Juridische hulp bij het beoordelen van de hoogte van de toegewezen of te betalen alimentatie is in de meeste gevallen noodzakelijk om hier inzicht in te kunnen verkrijgen. Indiener beseft dat deze berekeningssystematiek wellicht in de toekomst aan vervanging toe is. Het is volgens indiener echter te ingrijpend de berekeningssystematiek gelijktijdig met de verkorting van de partneralimentatietermijn te regelen. Om deze reden stelt indiener voor de draagkrachtberekening op verzoek aan de beschikking te hechten, zodat in ieder geval voor juristen voldoende duidelijk is hoe het alimentatiebedrag tot stand is gekomen.

Tevens vragen de leden van de VVD-fractie de initiatiefnemer de stijgende aanvragen voor bijstand van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) te verklaren?

De stijgende aanvragen vloeien volgens de indiener voort uit het stijgend aantal echtscheidingen. Indiener merkte dit al op in de toelichting bij het initiatiefwetsvoorstel. Steeds meer huwelijken worden ontbonden, wat onder andere gevolgen heeft voor het aantal aanvragen voor bijstand van het LBIO.

De leden van de PvdA-fractie willen graag weten in hoeverre er, naar de mening van initiatiefnemer, ruimte is voor afspraken tussen ex-echtgenoten langer of korter dan vijf jaar alimentatie te betalen dan de in de wet geregelde termijn.

Deze afspraak staat ex-echtgenoten vrij, zoals nu ook het geval is.

De leden van de PvdA-fractie missen in dit initiatiefwetsvoorstel de aandacht voor de alimentatiegerechtigde die naast een baan tevens de zorg heeft voor de kinderen. Deze leden vragen zich af of initiatiefnemer de mening deelt dat het voor een alimentatiegerechtigde met de zorg voor één of meerdere minderjarige kinderen een zeer grote belasting zal zijn als alimentatiegerechtigde naast de zorg voor deze kinderen tevens een fulltime baan moet hebben om te komen tot volledige financieel-economische onafhankelijkheid.

De indiener merkt op dat de alimentatiegerechtigde na 5 jaar in staat moet zijn in haar of zijn eigen levensonderhoud te voorzien. Na 5 jaar is er geen sprake meer van kleine kinderen die de gehele dag de zorg van de ouder behoeven, maar van kinderen die naar de basisschool gaan. De indiener ziet in dat geval niet in waarom de alimentatiegerechtigde gedurende deze tijd niet fulltime kan werken. Voorts merkt indiener op dat de zorg voor de kinderen in essentie zoveel mogelijk dient te worden gedeeld tussen beide ouders. In de praktijk wordt de zorg over de kinderen verdeeld onder de met ouderlijk gezag belastende partners in het ouderschapsplan. Het ouderschapsplan wordt door de rechter getoetst of in mediation opgesteld, waardoor een eerlijke verdeling dus al gewaarborgd is.

Daarnaast vragen de leden van de PvdA-fractie zich af of initiatiefnemer de gedachte deelt dat deze financieel-economische onafhankelijkheid slechts bereikt kan worden als daarnaast de alimentatieplichtige de helft of in ieder geval een groot deel van de zorg voor de kinderen op zich neemt om de druk bij de alimentatiegerechtigde weg te nemen. Zo nee, waarom niet en hoe moet alimentatiegerechtigde zich dan staande houden met deze dubbele taken, zo vragen deze leden. Zo ja, waarom heeft initiatiefnemer voor de groep alimentatiegerechtigden met de zorg voor kinderen tot twaalf jaar geen uitzondering opgenomen in het initiatiefwetsvoorstel, zo vragen deze leden ook.

Het initiatiefwetsvoorstel voorziet in een uitzondering op de maximale termijn van vijf jaar in geval van bijzondere omstandigheden. Lukt het een alimentatiegerechtigde niet om binnen de termijn in eigen levensonderhoud te voorzien, dan kan hij/zij de rechter verzoeken deze termijn te verlengen. De alimentatiegerechtigde dient dan aannemelijk te maken dat beëindiging van de uitkering door het verstrijken van de termijn zo ingrijpend van aard is, dat ongewijzigde handhaving van die termijn naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet van hem kan worden gevegd. Over het algemeen zal het feit dat één van de ouders de volledige zorg voor de kinderen heeft niet leiden tot een dergelijke bijzondere omstandigheid. Na vijf jaar zullen de kinderen naar de basisschool gaan en dus gedurende de dag minder zorg nodig hebben. Daarnaast hebben ouders die beide fulltime werken en gehuwd zijn ook te maken met dubbele taken. Indiener meent dat de zorg voor kinderen het doel om financieel en economisch afhankelijk te zijn niet in de weg hoeft te staan.

De leden van de PvdA-fractie zijn bang dat deze rigide beperking van de partneralimentatie tot vijf jaar een extra belasting zal betekenen voor de WWB. Door de zorg voor jongere kinderen kunnen sommige alimentatiegerechtigden geen volledig inkomen verwerven. Dat betekent dat of de alimentatiegerechtigde gebruik zal moeten maken van de WWB of in armoede zal moeten leven. Dat is niet een ideale situatie, gezien het

gegeven dat er kinderen in het spel zijn. Dit kan tot gevolg hebben dat de alimentatiegerechtigde het huis moet verkopen waar ook de kinderen wonen, dat kan vervolgens weer vergaande gevolgen hebben voor de kinderen die hier mee te maken krijgen. Deze leden vragen zich af of de initiatiefnemer dit wenselijk acht.

Uiteraard beseft indiener dat met een verkorting van de duur van de partneralimentatie een deel van de ex-partners een beroep zal doen op de WWB. Dit is niet te vermijden. Indiener heeft er echter het volste vertrouwen in dat de meeste ex-partners actief op zoek gaan naar een baan, zodat zij hun financieel-economische onafhankelijkheid kunnen herwinnen. Daarnaast wil de indiener opmerken dat het bestaande sociale vangnet (huurtoeslag, kindertoeslag, zorgtoeslag etc.) personen met een bestaansminimum opvangt. Dit sociale vangnet zal daarnaast ook nog versterkt worden door de toekenning van partneralimentatie gedurende vijf jaar. Bij de indiener bestaat dan ook geen vrees dat door met het verkorten van de alimentatieduur personen in armoede zullen leven.

De leden van de PvdA-fractie vragen de initiatiefnemer ook of hij de opvatting deelt dat kinderalimentatie niet gebruikt mag worden om het financiële tekort dat de verzorgende ouder heeft, aan te vullen en dat hierin niet de oplossing voor het financiële tekort van de verzorgende ouder gevonden mag worden. Hoe ziet initiatiefnemer de oplossing voor dit probleem, zo vragen deze leden.

Het staat personen vrij hun inkomen te gebruiken voor welk doel dan ook. Gelet op de kosten van de opvoeding van een kind verwacht de initiatiefnemer niet dat kinderalimentatie gebruikt zal worden om een eventueel financieel tekort aan te vullen.

De leden van de SP-fractie vragen zich af in hoeveel gevallen de maximale termijn van twaalf jaar wordt vastgesteld. Is de als maximaal bedoelde termijn van twaalf jaar in de praktijk de standaardtermijn geworden en zijn hierover cijfers beschikbaar, zo vragen deze leden. Ook vragen deze leden welke alimentatietermijn gemiddeld wordt gehanteerd.

Er zijn helaas geen cijfers beschikbaar over de gemiddelde alimentatieduur. Wel kan de indiener aangeven dat van alle klachten van alimentatieplichtigen die indiener heeft ontvangen een alimentatietermijn van twaalf jaar is vastgesteld. De indiener is van mening dat er ondanks het ontbreken van concrete cijfers genoeg aanleiding is te veronderstellen dat de termijn van twaalf jaar in veel gevallen gehanteerd wordt als standaardtermijn.

De leden van de SP-fractie vragen zich daarnaast af of initiatiefnemer de mening deelt dat gezien zou moeten worden op welke wijze het beste maatwerk geleverd kan worden, en dat de termijn van twaalf jaar als zodanig voor bepaalde gevallen redelijk zou kunnen zijn, maar dat dit niet de standaardtermijn zou moeten zijn voor vrijwel alle alimentatiezaken. De leden van de SP-fractie vragen zich af of het rigoureus verkorten en maximeren van de termijn tot vijf jaar werkelijk de best denkbare en meest eerlijke oplossing is.

Met het initiatiefwetsvoorstel wordt beoogd een meer rechtvaardige partneralimentatieregeling te creëren dan nu het geval is. Indiener wil met dit voorstel duidelijkheid te scheppen door een standaardtermijn te hanteren. Daarnaast biedt het voorstel ruimte voor uitzonderingen voor de enkele situatie waarin de termijn van vijf jaar zeer wrang zou zijn. Juist deze bepaling biedt de opening tot «maatwerk», waar de leden van de SP-fractie om vragen.

De leden van de SP-fractie vragen zich voorts af of er andere mogelijkheden zijn dan het rigoureus verkorten van de termijn voor iedereen om tot een eerlijkere alimentatieberekening te komen. Deze leden wijzen

bijvoorbeeld op het idee van het partneralimentatieplan, waarbij mensen samen afspraken maken op welke termijn de alimentatie redelijkerwijs af zal lopen en welke inspanningen de onderhoudsgerechtigde moet verrichten zelf inkomen te verwerven. Daarnaast zou de alimentatie bijvoorbeeld stapsgewijs verlaagd kunnen worden, waarbij de onderhoudsgerechtigde voor een steeds groter deel zelf inkomsten moet genereren omdat het te ontvangen alimentatiebedrag afneemt. De leden van de SP-fractie vragen zich af of de initiatiefnemer hier iets in ziet. Zoals indiener hierboven heeft uiteengezet heeft het wetsvoorstel tot doel het scheppen van duidelijkheid en rechtvaardigheid. Uiteraard staat het ex-partners vrij onderling zelf afspraken te maken of een plan op te stellen over de alimentatie. Indiener meent ook dat het aan te moedigen is om als ex-partners onderling een schikking te treffen. Een partneralimentatieplan dat wordt opgelegd door de overheid aan ex-partners leidt echter tot een ongewenste betutteling en bemoeienis waar de indiener absoluut geen voorstander van is.

De leden van de SP-fractie merken op dat de initiatiefnemer van mening is dat de onderhoudsgerechtigde in staat moet worden geacht gedurende vijf jaar een opleiding te volgen, dan wel in deeltijd te werken, hetgeen betekent dat na het verstrijken van deze termijn de onderhoudsgerechtigde in de gelegenheid moet zijn in zijn of haar eigen levensonderhoud te voorzien. De leden van de SP-fractie vragen zich af of dit werkelijk voor alle denkbare gevallen en situaties geldt, dus ook indien er sprake is van zeer jonge kinderen. Deze leden en de leden van de SGP-fractie vragen de initiatiefnemer in te gaan op de redenen die de wetgever destijds heeft aangevoerd te kiezen voor een maximale termijn van twaalf jaar. Kan de initiatiefnemer aangeven of deze redenen nu niet meer gelden, zo vragen voornoemde leden.

De termijn van vijf jaar zal gelden voor alle gevallen, mits er geen bijzondere omstandigheden zijn die een verlenging van deze termijn rechtvaardigheden. Van een bijzondere omstandigheid zal volgens indiener geen sprake zijn in het geval van zeer jonge kinderen. De indiener verwijst hierbij graag terug naar zijn reactie op de vragen van de leden van de PvdA-fractie.

De termijn van twaalf jaar is ingevoerd omdat een levenslange alimentatieverplichting niet meer als redelijk werd ervaren. Gekozen werd voor een termijn van twaalf jaar, zodat in het geval de alimentatieverplichting eindigt er niet meer sprake is van zeer jonge kinderen, maar van kinderen die naar de middelbare school gaan. Indiener meent dat de huidige tijd voldoende mogelijkheden voor ouders biedt om naast de opvoeding van kinderen, fulltime te werken. Daarnaast ontbreekt er in de huidige wettelijke regeling een stimulans voor de ex-partners om te gaan werken. De onderhoudsplichtige wordt hiermee twaalf jaar veroordeeld tot het betalen van alimentatie zonder dat er voorwaarden worden gesteld aan de alimentatiegerechtigde om zich eventueel om te scholen, dan wel deeltijd te gaan werken, om zich daarna weer volledig te kunnen richten op de arbeidsmarkt. Dit wetsvoorstel beoogt deze ongelijkheid op te heffen en een stimulans te creëren, zodat er meer recht wordt gedaan aan de verhouding tussen beide ex-partners.

De leden van de SP-fractie vragen zich af of de staatssecretaris de toezegging aan de Kamer ten aanzien van het beter motiveren van de alimentatievonnissen, al is nagekomen. Deze leden vragen de initiatiefnemer toe te lichten waarom het dan nog nodig is voor te stellen dat dit slechts op verzoek gebeurt. De leden van de SP-fractie en de SGP-fractie vragen zich af waarom initiatiefnemer niet besloten heeft de draagkrachtberekening onderdeel uit te laten maken van de beschikking. De leden van de SP-fractie vragen zich af wat er gebeurt als iemand dit verzoek niet heeft ingediend en de berekening niet is bijgevoegd. Ook vragen deze

leden welke bezwaren vanuit de rechtspraak bij de initiatiefnemer bekend zijn welke bezwaren dit zijn. Wat is, in het onderhavige initiatiefwetsvoorstel, de consequentie van het niet bijvoegen van de draagkrachtberekening door de rechter, zo vragen deze leden voorts.

Om de rechtszekerheid te dienen heeft indiener voorgesteld de aanhechting van de draagkrachtberekening aan de beschikking op verzoek van een wettelijke basis te voorzien. Indiener acht het wenselijk een stevige wettelijke basis te creëren om zodoende tegemoet te komen aan de kritiek die onder andere door verschillende juristen is geuit op de huidige motivatie van alimentatievonnissen. Indiener heeft ervoor gekozen de aanhechting van de draagkrachtberekening op verzoek te doen laten plaatsvinden, om zodoende de druk op de rechterlijke macht te temperen. Als er geen verzoek wordt gedaan door de alimentatiegerechtigde of alimentatieplichtige om de draagkrachtberekening aan de beschikking te hechten heeft dit geen procesrechtelijke gevolgen. Het aanhechten van de draagkrachtberekening is enkel en alleen bedoeld om inzicht te krijgen in de financiële onderbouwing van het te ontvangen of te betalen alimentatiebedrag.

De leden van de CDA-fractie hebben geconstateerd dat het nadenken over de aanpassing van de partneralimentatie onder andere gestalte heeft gekregen in een gezamenlijke initiatiefnota van de leden van de fracties van de VVD, PvdA en D66 over aanpassing van de partneralimentatie, een nota die, na consultatie, zou kunnen uitmonden in een initiatiefwetsvoorstel. Deze leden vragen zich af of de initiatiefnemer heeft gesproken met de genoemde initiatiefnemers tot een gezamenlijk initiatief te komen. Zo nee, is hij bereid dit alsnog te doen, zo vragen voornoemde leden.

De indiener is bekend met de initiatiefnota van de fracties van de VVD, PvdA en D66. De indiener spreekt zijn waardering uit ten aanzien van de initiatiefnota, maar merkt tegelijkertijd op dat de nota slechts een plan behelst om tot wetgeving te komen. Indiener meent daarnaast dat de initiatiefnota tegenstrijdig is. De indieners reppen over emancipatie en een gebrek aan prikkels om als alimentatiegerechtigde zelfstandig en financieel onafhankelijk te worden. Echter, de indieners stellen dat bij een scheiding waarbij kinderen betrokken zijn er alimentatie betaald zal moeten worden totdat het kind twaalf jaar is. Deze termijn is gelijk aan de huidige regelgeving. Op die manier krijgt de alimentatiegerechtigde dus geen prikkels tot emancipatie. Derhalve kan indiener niet instemmen met de initiatiefnota.

De leden van de CDA-fractie vragen of de initiatiefnemer kan aangeven waarom is gekozen voor een termijn van vijf jaar. Deze leden vragen de initiatiefnemer te onderbouwen waarom hij van mening is dat de huidige termijn van twaalf jaar vrouwen de stimulans ontnemt deel te nemen aan het arbeidsproces.

Het wetsvoorstel hanteert een maximumtermijn van vijf jaar omdat in deze overbruggingsperiode een opleiding kan worden afgerond en kinderen naar de basisschool gaan. De huidige twaalf jaar ontbeert een stimulans voor ex-partners om deel te nemen aan de arbeidsmarkt, omdat dit hen ook niet wordt verplicht. Alimentatiegerechtigden die twaalf jaar lang alimentatie krijgen toegewezen kunnen deze twaalf jaar uitzitten zonder dat zij gestimuleerd worden zich om te scholen, dan wel in deeltijd te werken. Dit blijkt ook uit de vele klachten die indiener heeft ontvangen over de huidige regeling.

Daarnaast vragen deze leden en de leden van de ChristenUnie-fractie een nadere onderbouwing van de stelling dat de alimentatiegerechtigde in staat moet worden geacht gedurende de termijn van vijf jaar een opleiding te volgen, dan wel in deeltijd te werken, mede gezien het door de initiatiefnemer zelf gememoreerde gegeven dat in 2011 (slechts) 33%

van alle vrouwen tussen de 15 en 65 jaar een deeltijdbaan van 20 tot 35 uur per week had. Deze leden vragen zich af of een termijn van vijf jaar problemen op kan leveren met name voor vrouwen die (zeer) langdurig niet aan het arbeidsproces hebben deelgenomen, bijvoorbeeld vanwege een jarenlange zorg- en verzorgingstaak binnen het gezin. Zou voor deze categorie een uitzondering moeten worden opgenomen, bijvoorbeeld in die zin dat bij een huwelijk van langer dan vijftien jaar waarbij de ontvangende partner niet heeft gewerkt, de partneralimentatie verplicht is voor de helft van de duur van het huwelijk met een maximum van tien jaar, zo vragen deze leden ook. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de initiatiefnemer voorts of onderzocht is voor welke groepen die partneralimentatie ontvangen deze regeling met name een sterke inkomensteruggang betekent. Zij vragen ook een toelichting voor de groep vrouwen die al meer dan tien jaar niet meer deelnemen aan de arbeidsmarkt en voor wie de perspectieven op terugkeer zeer slecht zijn vanwege hun leeftijd en/of opleiding.

Indiener meent dat slechts in uitzonderlijke gevallen een overschrijding van de termijn van vijf jaar gerechtvaardigd is, bijvoorbeeld als er sprake is van een gehandicapt kind of arbeidsongeschiktheid. De jarenlange zorg voor kinderen alleen, rechtvaardigt volgens indiener een overschrijding niet, omdat in vijf jaar tijd een persoon in staat moet worden geacht zichzelf om te scholen, dan wel zich als beginner op de arbeidsmarkt te begeven. De leeftijd en/of opleiding van de ex-partner zou echter wel een omstandigheid kunnen zijn om de termijn van vijf jaar te verlengen. De mogelijkheid van verlenging laat de indiener bij de rechter. De jurisprudentie op dit punt blijft dan ook onverkort van kracht.

Uiteraard zal de voorgestelde partneralimentatieregeling ten opzichte van de huidige regeling een inkomensteruggang veroorzaken voor de groepen die partneralimentatie ontvangen. Indiener meent echter dat het de verantwoordelijkheid van de alimentatiegerechtigde zelf is om financieel op eigen benen te kunnen staan, tenzij bijzondere omstandigheden ertoe leiden dat dit niet van deze personen gevegd kan worden. Deze groep kan dan een beroep doen op de hardheidsclausule.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de initiatiefnemer ook een beschouwing te geven over de rechtsgrond voor toekenning van alimentatie. Zij verzoeken de initiatiefnemer daarbij in te gaan op de huidige rechtsgrond voor partneralimentatie, namelijk de lotsverbondenheid die ontstaat na het aangaan van een huwelijk. Deze dwingende materiële lotsverbondenheid doet een wederzijdse zorgplicht ontstaan ook na beëindiging van het huwelijk. De initiatiefnemer noemt als argumenten voor het huidige initiatiefwetsvoorstel de toename van het aantal echtscheidingen, het veranderende rollenpatroon en het ontbreken van draagvlak voor de huidige wetgeving. Uit de toename van het aantal echtscheidingen blijkt volgens initiatiefnemer dat het huwelijk niet vanzelfsprekend meer een levenslange verbintenis is. Deze leden vinden de genoemde trend zorgelijk, echter voor deze leden is niet duidelijk welk verband deze toename heeft met het huidige initiatiefwetsvoorstel. Ook de leden van de SGP-fractie hebben vragen hieromtrent.

Het wetsvoorstel wijzigt niet de rechtsgrond voor partneralimentatie. Indiener meent dat er na het beëindigen van het huwelijk nog steeds grond is voor toekenning van alimentatie, alleen niet voor een hele lange periode. Het huwelijk is beëindigd omdat partners kennelijk niet meer samen willen leven. Deze beslissing vereist volgens indiener een financiële overbruggingsperiode om te komen tot financiële onafhankelijkheid. Indiener meent dat de toename van het aantal echtscheidingen in samenhang dient te worden gezien met de andere redenen die zijn aangevoerd in de toelichting bij het initiatiefwetsvoorstel. Deze toename houdt in die zin verband met het feit dat er steeds vaker alimentatie wordt

toegewezen en steeds meer alimentatieplichtigen in financiële nood verkeren, omdat zij worden veroordeeld tot twaalf jaar partneralimentatie.

Voornoemde leden vinden in algemene zin dat dit initiatiefwetsvoorstel onvoldoende in beeld brengt wat de verwachte neveneffecten zullen zijn van het terugbrengen van de termijn van twaalf naar vijf jaar en vragen de initiatiefnemer dit in beeld te brengen. Deze leden vragen de initiatiefnemer inzicht te geven in de achtergrond van degenen die partneralimentatie ontvangen, bijvoorbeeld als het gaat om scholing, afstand tot de arbeidsmarkt en eventuele drempels bij terugkeer tot die arbeidsmarkt. Het is lastig om inzicht te verschaffen in de achtergrond van degenen die partneralimentatie ontvangen. De achtergrond van deze personen is namelijk zo divers dat hier moeilijk uitspraken over kunnen worden gedaan. Zo kan er sprake zijn van een persoon die sinds twee jaar parttime werkt, maar wel een wetenschappelijke opleiding heeft genoten. Ook kan er sprake zijn van een persoon die sinds het begin van het huwelijk niet werkt, omdat de ex-partner een riant salaris heeft. Indiener realiseert zich echter dat er ook gevallen zijn waarbij het voor de alimentatiegerechtigde zeer lastig is weer een (volwaardige) positie op de arbeidsmarkt te verwerven. In deze bijzondere gevallen kan de hardheidsclausule een uitkomst bieden. Desalniettemin meent indiener dat de alimentatiegerechtigde ook een eigen verantwoordelijkheid heeft om weer een positie op de arbeidsmarkt te verkrijgen en daarom het toepassen van de hardheidsclausule slechts in uitzonderlijke gevallen dient te worden toegepast.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen hoe het inzicht verschaffen in de draagkrachtberekening extra bijdraagt aan de duidelijkheid van het te betalen alimentatiebedrag, nu de rechter reeds een beschikking geeft met het te betalen bedrag. Aangezien de draagkrachtberekening procesrechtelijk geen betekenis heeft, vragen zij hoe deze berekening bijdraagt aan de rechtszekerheid zoals de initiatiefnemer stelt.

Het verschaffen van de draagkrachtberekening geeft inzicht in de opbouw van het in de beschikking vastgestelde te betalen bedrag. De draagkrachtberekening geeft de onderbouwing weer van het te betalen of te ontvangen alimentatiebedrag. Inzicht in de opbouw van de draagkrachtberekening kan van pas komen als er na enkele jaren een verandering in de financiële situatie optreedt. Eén van de ex-partners gaat samenwonen, nieuwe baan, ander salaris etc. Een dergelijke financiële wijziging kan een reden voor één van de ex-partners zijn om naar de rechter te stappen om de partneralimentatie te verhogen of te verlagen. Juist inzage in de oorspronkelijke draagkrachtberekening geeft voor beide partijen een beeld in hoeverre het opportuun is om een dergelijke financiële wijziging in de partneralimentatie te verzoeken.

De leden van de SGP-fractie vragen zich af op welke manier initiatiefnemer rekening heeft gehouden met de wensen van ouders zelf volledig invulling te willen geven aan de opvoeding van hun kinderen en op welke wijze geeft hij zich rekenschap van het feit dat het als gevolg van gemaakte keuzes voor deze ouders bijzonder lastig kan zijn werk te vinden. Deze leden vragen hoe de verantwoordelijkheid van beide echtgenoten voor het onderhoud van de kinderen gedurende de minderjarigheid gewogen wordt.

Het staat ouders vrij zelf invulling te geven aan de opvoeding van hun kinderen. Dit kan met zich meebrengen dat de ene ouder meer opvoedtaken op zich neemt dan de andere ouder. Dit kan inderdaad ook gevolgen hebben voor de arbeidspositie van de verzorgende ouder. Deze zal in de meeste gevallen achtergesteld zijn ten opzichte van de niet-verzorgende ouder. Wanneer ouders willen dat één van de ouders de gehele zorg op zich neemt, mag een dergelijke keuze volgens indiener niet op de kosten

van de maatschappij te worden verhaald. Dit is de keuze, en dus de verantwoordelijkheid, van de ouders zelf.

De leden van de SGP-fractie constateren dat initiatiefnemer in het beperken van de alimentatietermijn vooral een prikkel ziet tot meer arbeidsparticipatie. De leden van de SGP-fractie vragen voorts aandacht voor de negatieve prikkel namelijk dat een echtscheiding bevorderd kan worden door het beperken van de verplichtingen na echtscheiding. Zij wijzen op onderzoek van De Scheidingsmakelaar (www.scheidingsmakelaar.nl) waaruit blijkt dat financiële overwegingen voor veel echtgenoten reden zijn niet te scheiden. Deze leden vragen zich af of de initiatiefnemer het gewenst vindt dat door verkorting van de alimentatietermijn het signaal wordt afgegeven dat de gevolgen van echtscheiding steeds minder tot de verantwoordelijkheid van echtgenoten en steeds meer tot de verantwoordelijkheid van de samenleving behoren. Als echtgenoten voor de keuze staan om te gaan scheiden spelen financiële afwegingen uiteraard een rol. Indiener realiseert zich dat dit een rol kan spelen in de praktijk, maar gelooft niet dat met het beperken van de duur van de partneralimentatie veel meer huwelijken zullen uitlopen op een echtscheiding. Naast financiële motieven zijn er namelijk ook andere motieven om een echtscheiding uit te stellen, zoals emotionele motieven. Indiener kan zich niet voorstellen dat een huwelijk wordt aangegaan en beëindigd enkel en alleen om financiële redenen. Indiener herkent zich dan ook absoluut niet in de stelling dat met het verkorten van de alimentatietermijn het signaal wordt afgegeven dat de gevolgen van echtscheiding steeds meer tot de verantwoordelijkheid van de samenleving behoren.

De leden van de SGP-fractie vragen daarnaast waarom initiatiefnemer mededeelt dat de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt bijzonder is toegenomen, terwijl uit het percentage deeltijdbanen slechts een stijging van acht procent in twintig jaar blijkt. Wat is de reactie van de initiatiefnemer op uiteenlopende arbeidsmarktanalyses die aangeven dat vrouwen in de moderne tijd nog steeds het leeuwendeel van de zorgtaken op zich nemen, zo vragen deze leden.

Indiener beseft dat de arbeidsparticipatie van vrouwen nog niet gelijk is te stellen met die van mannen. Dit geldt evenmin voor de verdeling van zorgtaken binnen het gezin. Juist om deze redenen acht indiener de partneralimentatieregeling noodzakelijk en ziet indiener geen grond om de partneralimentatieregeling volledig af te schaffen. De verhoging van de arbeidsparticipatie van vrouwen geeft indiener wel de overtuiging om de huidige partneralimentatie regeling aan te passen aan de moderne tijd. Steeds meer vrouwen werken en studeren. Het is niet rechtvaardig de huidige regeling te handhaven, terwijl vrouwen een steeds meer financieel economisch onafhankelijke positie verwerven ten opzichte van mannen.

Deze leden van de SGP-fractie lezen dat de initiatiefnemer in de stijging van het aantal echtscheidingen van 28.000 naar 32.000 een belangrijke aanwijzing ziet voor het feit dat de verhoudingen binnen de samenleving met betrekking tot het huwelijk enorm gewijzigd zijn. Voornoemde leden vragen zich af of op basis van alleen deze cijfers van een enorme stijging kan worden gesproken, aangezien het slechts een stijging van vijftien procent betreft.

Zoals in de reactie op de vragen van de leden van de ChristenUnie-Fractie is uiteengezet dient dit gegeven in samenhang te worden gezien met de andere redenen die indiener heeft aangevoerd. Indiener wil daarnaast verwijzen naar de toenemende individualisering in de samenleving die tot

gevolg heeft dat men er steeds vaker voor kiest alleen te gaan wonen.¹ Deze maatschappelijke trend is kenmerkend voor de huidige samenleving en is dus ook van invloed op de stijging van het aantal echtscheidingen en de toename van het aantal partneralimentatieverzoeken in de toekomst.

Voorvoemde leden vragen of bij de resultaten van het bevolkingsonderzoek waarop de initiatiefnemer zijn voorstel mede baseert niet in hoge mate sprake is van een slager die zijn eigen vlees keurt. De kans is immers groot dat ex-partners weinig behoefte hebben heel lang alimentatie te betalen en dat dit de mogelijkheid deze lasten op de samenleving af te wentelen aantrekkelijk maakt. Welke waarde kan vanuit dat perspectief toegekend worden aan het resultaat dat twee derde van de ex-partners vindt dat zij maximaal vijf jaar alimentatie zouden moeten betalen? Is niet relevanter wat de mening is van anderen dan de bij de problematiek betrokkenen, vooral ook gezien het gegeven dat door verkorting van de termijn de collectieve lasten stijgen?

Indiener heeft geen grond te veronderstellen dat er in dit onderzoek sprake is geweest van een slager die zijn eigen vlees keurt. Ook uit de berichten die indiener heeft ontvangen over de huidige partneralimentatieregeling is naar voren gekomen dat er veel kritiek is op de termijn van twaalf jaar. Daarnaast blijkt onder andere uit enquêtes van de Telegraaf, RTL en Stand.nl dat een termijn van vijf jaar onder het merendeel van de geënquêteerden op instemming kan rekenen. Hoewel deze cijfers minder empirisch zijn kan hier volgens de indiener toch uit afgeleid worden dat er een groot draagvlak onder de Nederlandse bevolking is voor het initiatiefwetsvoorstel. Tot slot wil de indiener opmerken dat met het terugbrengen van de termijn van partneralimentatie van twaalf jaar naar vijf jaar niet alleen de collectieve lasten zullen stijgen, maar ook de collectieve baten. Dit heeft tot gevolg dat de uiteindelijke stijging van de collectieve lasten minimaal zullen zijn.

De leden van de SGP-fractie constateren dat initiatiefnemer tegemoet wil komen aan de behoefte van ex-partners minder lang in het onderhoud te hoeven voorzien. Deze leden vragen de initiatiefnemer waarom het rechtvaardig is dat een probleem dat tussen twee partijen speelt nu sneller op de samenleving wordt afgewenteld.

Het probleem wordt volgens indiener niet sneller op de samenleving afgewenteld, omdat indiener veronderstelt dat een termijn van vijf jaar een stimulans voor de alimentatiegerechtigde is om deel te gaan nemen aan de arbeidsmarkt. Indiener verwacht niet dat met een verkorting op de termijn een enorm beroep op de WWB zal worden gedaan. Indiener verwacht namelijk niet dat het aantal scheidingen toe zal nemen door een verkorting van de alimentatieduur. Daarnaast zijn er eisen aan het ontvangen van een werk- en bijstandsuitkering. Volgens indiener gaat het dan ook te ver om te stellen dat de kosten op de samenleving worden afgewenteld. k

Ook vragen de leden van de SGP-fractie zich af waarom initiatiefnemer niet heeft besloten de door hem als realistisch geachte termijn voor het vinden van werk te combineren met de leeftijd waarop kinderen doorgaans naar school gaan, waaruit dan een verlaging van twaalf naar negen jaar zou kunnen resulteren.

Gekozen is voor een termijn van vijf jaar, omdat in vijf jaar tijd de alimentatiegerechtigde in staat moet worden geacht een opleiding te volgen, dan wel in deeltijd te werken. Gedurende deze vijf jaar wordt de alimentatiegerechtigde in staat geacht stapsgewijs weer een positie op de arbeidsmarkt te krijgen. Een termijn van negen jaar is volgens indiener een te lange termijn die de alimentatiegerechtigde onvoldoende zal

¹ P. Schnabel (red.), *Individualisering en sociale integratie*, SCP, 14 september 2004.

stimuleren om financieel onafhankelijk te worden. De moderne tijd biedt voldoende mogelijkheden voor ouders om ondanks de (gedeelde) zorg voor kinderen, toch deel te nemen op de arbeidsmarkt. De periode overdag waarop kinderen naar school gaan biedt ouders daarnaast ook voldoende de mogelijkheid te gaan studeren of werken. Om deze redenen acht indiener een termijn van vijf jaar rechtvaardig.

De leden van de SGP-fractie constateren dat door de voorgestelde aanpassing en het ongemoeid laten van de regeling voor kortdurende huwelijken zonder kinderen het belang van de aanwezigheid van kinderen lijkt te worden gebagatelliseerd. De situatie kan veelvuldig voorkomen dat zowel bij kortdurende huwelijken zonder kinderen als bij langdurende huwelijken met kinderen de termijn voor alimentatie vijf jaar is. De leden van de SGP-fractie en de D66-fractie vragen zich af of initiatiefnemer van mening is dat de vervaging van deze categorieën wenselijk is en vragen zich voorts af waarom hij niet heeft besloten op enigerlei wijze een scherper onderscheid aan te brengen tussen deze categorieën.

Indiener beoogt zeker niet het belang van de aanwezigheid van kinderen te bagatelliseren. Indiener realiseert zich terdege dat de financiële consequenties ingeval van de aanwezigheid van kinderen bij een echtscheiding groter zijn, dan in het geval er geen kinderen in het spel zijn. Wel wil de indiener een duidelijke scheiding maken tussen de partneralimentatie- en de kinderalimentatieregeling. Daarom is er geen scherper onderscheid gemaakt tussen kortdurende huwelijken zonder kinderen en langdurige huwelijken met kinderen. Ook blijkt er vanuit de samenleving geen noodzaak te zijn de partneralimentatieregeling voor kortdurende huwelijken zonder kinderen aan te passen. De indiener wil overigens nog wel opmerken dat hij bereid is in de toekomst de huidige kinderalimentatieregeling te herzien.

Adviezen van derden

De leden van de VVD-fractie en de D66/fractie vragen zich af met welke maatschappelijke organisaties de initiatiefnemer heeft gesproken in de voorbereiding van zijn initiatiefwetsvoorstel. De leden van de VVD-fractie vragen daarnaast of het voorstel ondersteund wordt door belanghebbende organisaties, zoals het LBIO, de Raad voor Rechtsbijstand, de Raad voor de rechtspraak. Ook vragen deze leden of het voorstel ondersteund wordt door de advocatuur, de wetenschap en de praktijk. Deze leden vragen voorts of de initiatiefnemer gebruik heeft gemaakt van consultatie. Indiener heeft geen gebruik gemaakt van een consultatieronde. Evenmin zijn er maatschappelijke en belanghebbende organisaties betrokken of gehoord in de voorbereiding van het initiatiefwetsvoorstel. Indiener heeft hiervoor gekozen, omdat hij het draagvlak in de samenleving ten aanzien van het initiatiefwetsvoorstel van groter belang acht, dan de adviezen en instemming van juridische organisaties, zoals de advocatuur of de Raad voor de rechtspraak.

De leden van de SP-fractie en de D66-fractie constateren dat de initiatiefnemer het onderzoek van TNS-NIPO aanhaalt, met de titel: «Duur van partneralimentatie. Maatwerk in plaats van ingrijpende verkorting». Deze leden vragen zich af of de titel van dit onderzoek op zichzelf al aangeeft dat maatwerk te verkiezen is boven een ingrijpende verkorting van twaalf naar vijf jaar zoals de initiatiefnemer voorstelt. De leden van de SP-fractie en de ChristenUnie-fractie vragen of de initiatiefnemer de conclusies van dit onderzoek wel correct heeft weergegeven.

Eén van de uitkomsten uit het onderzoek van TNS-NIPO is dat de verkorting naar vijf jaar op voldoende draagvlak in de samenleving kan rekenen. Dit blijkt overigens ook uit enquêtes gehouden door de Telegraaf, RTL en Stand.nl. De indiener beseft dat er onder een deel van de

bevolking en juridische organisaties ook stemmen opgaan om de regeling niet te verkorten, maar maatwerk te leveren. Indiener meent echter dat maatwerk zal leiden tot financiële onzekerheid bij de partners als zij besluiten te scheiden. Voor beide partners is namelijk op voorhand niet duidelijk welke alimentatieduur zal worden opgelegd. Deze onzekerheid vindt de indiener niet wenselijk. Daarnaast is indiener ook bang dat in vrijwel identieke situaties een andere alimentatieduur wordt opgelegd, wat de rechtszekerheid in gevaar kan brengen.

De leden van de SGP-fractie vragen de indiener om een reactie op de artikelen van mr. De Bruijn-Lückers en mr. Labohm over postrelationele solidariteit en het door initiatiefnemer in noot 7 aangehaalde artikel van mr. Spalter, waarin onder andere het wetsvoorstel van initiatiefnemer aan de orde wordt gesteld (WPNR, 20 oktober 2012). Deze leden vragen de initiatiefnemer de constatering te beoordelen dat de huidige regeling voldoende ruimte voor maatwerk biedt en dat de vrijheid van rechters te zoeken naar een passende oplossing door dit initiatiefwetsvoorstel teveel wordt beknót.

Het huidige recht biedt inderdaad voldoende ruimte om maatwerk te leveren ten aanzien van de duur van de partneralimentatie. Rechters zijn immers niet gehouden aan een termijn van twaalf jaar. De praktijk wijst echter uit dat een termijn van twaalf jaar het uitgangspunt is en een kortere termijn nauwelijks wordt toegewezen. Indiener vindt dit niet wenselijk, omdat een termijn van twaalf jaar onvoldoende stimuleert weer deel te nemen aan de arbeidsmarkt en een termijn van twaalf jaar een te grote impact heeft op de financiële situatie van de alimentatieplichtige.

II ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel I wijziging artikel 157, derde en vierde lid, Boek 1 BW

De leden van de PvdA-fractie merken op dat de hardheidsclausule in het initiatiefwetsvoorstel niet wordt aangepast. Initiatiefnemer verwijst daarbij naar de jurisprudentie die is ontwikkeld ten aanzien van het vijfde lid. Dit betekent dat als er sprake is van een ingrijpende financiële wijziging, in casu beëindiging van de partneralimentatie, op grond van maatstaven van redelijkheid en billijkheid de termijn van vijf jaar verlengd kan worden door de rechter. De leden van de PvdA-fractie vragen zich af of naar verwachting van de initiatiefnemer, na deze wetswijziging vaker een beroep zal worden gedaan op dit artikel. Zo ja, waar is die verwachting op gebaseerd, zo nee, waarom niet?

Er is geen verwachting dat er na deze wetswijziging vaker een beroep zal worden gedaan op de hardheidsclausule, omdat de jurisprudentie die is ontwikkeld onverkort van kracht zal blijven. Indiener verwacht zeker niet dat de verkorting van de duur van de partneralimentatie hieraan in de weg zal staan, omdat de kans op een ingrijpende financiële wijziging in vijf jaar tijd kleiner is dan in twaalf jaar tijd.

De leden van de D66-fractie vernemen graag of initiatiefnemer een maximale duur van vijf jaar ook gerechtvaardigd acht ingeval er sprake is van een onevenredige zorgverdeling voor kinderen die de leeftijd van twaalf jaar nog niet hebben bereikt en in het geval een huwelijk langer heeft geduurd dan vijftien jaar.

De indiener heeft in zijn reactie op de vragen van de leden van andere fracties al te kennen gegeven dat de zorgverdeling binnen het huwelijk niet voldoende aanleiding geeft de maximale duur van vijf jaar te verlengen. Ook niet als een huwelijk lang heeft geduurd. Enkel als er bijkomende bijzondere omstandigheden aanwezig zijn kan een maximale duur van vijf jaar niet gerechtvaardigd zijn.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de initiatiefnemer een reactie op de kanttekening van de Afdeling advisering van de Raad van State waarin wordt opgemerkt dat de mogelijkheden tot verlenging van de alimentatieduur na ommekomst van de termijn van vijf jaar buitengewoon beperkt zijn. Op grond van het niet gewijzigde vijfde lid van dit artikel is verlenging van de duur na vijf jaar slechts mogelijk als beëindiging van zo'n ingrijpende aard zou zijn dat deze naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid van de alimentatiegerechtigde niet kan worden geveerd. Deze leden achten de voorgestelde regeling niet proportioneel in vergelijking met het zesde lid van dit artikel waar de onderhoudsplicht korter is dan twaalf jaar voor huwelijken die minder dan vijf jaar hebben geduurd en kinderloos zijn gebleven en waar de huwelijksduur de maximale termijn van partneralimentatie bepaalt. Zij vinden dat de duur van een huwelijk of de aanwezigheid van kinderen terechte elementen zijn die een langere termijn van alimentatie rechtvaardigen en zij vragen de initiatiefnemer de proportionaliteit tussen beide regelingen nader te beschouwen.

Met het initiatiefwetsvoorstel wordt beoogd de maximale duur van de partneralimentatie te reduceren tot vijf jaar. Het is de bedoeling van de indiener een verlenging van deze termijn slechts in uitzonderlijke gevallen toe te kennen. Ware dit anders, dan zou de maximale termijn van vijf jaar een wassen neus zijn. Indiener herkent zich dus niet in de kritiek die de Afdeling op dit punt heeft. Ten aanzien van de verhouding tussen kinderloze en kortdurende huwelijken en huwelijken met kinderen verwijst de indiener graag naar de reactie op de eerdere vragen van de leden van de SGP-fractie en de D66-fractie.

Artikel II Wijziging van artikelen 805, 822 en 827 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

De leden van de D66-fractie vragen hoe de initiatiefnemer de complexiteit van de berekeningsmethodiek van de rechter beoordeeld. De leden van de D66-fractie vragen zich af of het voldoende is de bijlage bij te voegen of dat het noodzakelijk is de berekening te versimpelen.

De indiener verwijst hierbij graag naar de reactie op de vragen van de VVD-fractie eerder in dit verslag.

Artikel III Overgangsrecht

De leden van de PvdA-fractie merken op dat het initiatiefwetsvoorstel geen overgangsregeling kent. De initiatiefnemer is van mening dat ten eerste een alimentatieregeling een tijd in stand houden dat niet als correct wordt gezien, niet wenselijk is en ten tweede achten zij het niet wenselijk dat twee stelsels naast elkaar blijven bestaan. In haar advies verwijst de Afdeling advisering van de Raad van State hier ook naar. Deze leden vragen zich af wat dit uitgangspunt voor de rechtszekerheid van de individuele alimentatiegerechtigde betekent die ervan uit is gegaan over een bepaalde periode alimentatie te ontvangen, maar die op basis van dit initiatiefwetsvoorstel wordt ingekort. Ook de leden van de SP-fractie en de D66-fractie vragen zich af waarom de initiatiefnemer het gerechtvaardigd acht inbreuk te maken op de verwachtingen die mensen ontlenen aan de wet die op dat moment geldt. De leden van de CDA-fractie vragen voorts of deze overgangsregeling veelal niet «automatisch» zal leiden tot rechtsprocedures?

De leden van de ChristenUnie-fractie zien niet hoe de huidige overgangsregeling rekening houdt met het beginsel dat geen terugwerkende kracht wordt toegekend aan een regeling die belastend is. Zij wijzen daarbij op aanwijzing 167 in de aanwijzing voor de regelgeving en vragen de initiatiefnemer te motiveren welke bijzondere omstandigheid er in casu is.

Deze leden merken op dat deze wijziging een aantasting van de rechtszekerheid voor de burger inhoudt en zij vragen of deze bepaling, bij juridische toetsing, stand zal houden.

De leden van de SGP-fractie hebben een drietal vragen bij het voorgestelde overgangsrecht, waarmee inbreuk wordt gemaakt op de rechten en de gerechtvaardigde verwachtingen van alimentatiegerechtigden. Deze leden kunnen de redenering van de initiatiefnemer niet volgen, gelet op de regeling van overgangsrecht in vergelijkbare situaties zoals een verkorting van de duur van de werkloosheidsuitkering. Waarom verdient het in zulke gevallen voorkeur ook op bestaande rechten te korten? Zijn er niet veel situaties waarin verschillende stelsels naast elkaar blijven bestaan? Waarom dient bij de regeling van de alimentatie een uitzondering gemaakt te worden?

De indiener verwijst hierbij graag naar de reactie op de vragen van de leden van de VVD-fractie eerder in het verslag. Indiener wil daarnaast nog opmerken dat de verwachting bestaat dat een overgangsregeling zal leiden tot een aantal rechtsprocedures. Uiteraard zal een deel van de alimentatiegerechtigden proberen een langere alimentatietermijn via de rechter af te dwingen. Indiener meent echter wel dat dat het voor alimentatiegerechtigden voldoende duidelijk zou moeten zijn dat een verlenging van de termijn slechts in zeer bijzondere omstandigheden mogelijk is. Bij de indiener bestaat niet de vrees dat het overgangsrecht juridisch onhoudbaar is gelet op de argumenten die indiener heeft aangevoerd in zijn reactie op het advies van de Raad van State. Tot slot wil de indiener opmerken dat ook de Wet limitering alimentatie van 1 juli 1994 voorziet in overgangsrecht voor «oude» en «nieuwe» gevallen.

Bontes